

ת"פ 61118/12/14 - מדינת ישראל נגד האדי אסקאפי

בית משפט השלום בירושלים
ת"פ 61118-12-14 מדינת ישראל נ' אסקאפי

בפני בעניין: כבוד השופט אילן סלע
מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)
נגד
האדי אסקאפי

המאשימה

הנאשם

גזר דין

כתבי האישום

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירות של התפרצות לפי סעיף 406(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק") וניסיון גניבה לפי סעיפים 25 ו-384 לחוק שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן.
2. לפי המתואר בכתב האישום, ביום 13.11.14 נכנס הנאשם יחד עם אחר לביתה של המתלוננת, קשישה ילידת 1928, בת 86 במטרה לגנוב ממנה רכוש. בהיותם בבית, שבה המתלוננת לביתה וכשהפתיעה את הנאשם וחברו, ניגש אחד מהם אליה, הניח ידו על פיה, הורה לה שלא לדבר והושיב אותה על הספה בעוד חברו תר אחר כסף זהב ותכשיטים בעלי ערך. בחלוף מספר שעות עזבו הנאשם וחברו את הבית. לאחר שעזבו, ניסתה המתלוננת לפתוח את דלת הבית ולהזעיק עזרה אך הדלת לא נפתחה והיא נותרה בביתה עד למחרת בבוקר אז צעקה לשכניה לעזרה.
3. הנאשם גם צירף הליך נוסף שהתנהל כנגדו בבית המשפט לתעבורה, והודה בכתב אישום שייחס לו עבירה של נהיגה ברכב מנועי ללא רישיון נהיגה לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה (להלן: "הפקודה"), עבירה של נהיגה ברכב מנועי ללא פוליסת ביטוח בת תוקף לפי סעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תשל"ל-1970, ועבירה של נהיגה ברכב מנועי בהיותו שיכור תחת השפעת סמים משכרים לפי סעיף 62(3) לפקודה ותקנה 26(2) ו-189ב(א) לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961.

תסקירי שירות המבחן

4. נתבקש והוגש תסקיר שירות המבחן ממנו נלמד אודות הנאשם, מהתסקיר שהוגש ביום 15.12.15 עלה בין עמוד 1

היתר כי הנאשם הפסיק את לימודיו לאחר 6 שנות לימוד והחל לעבוד כדי לפרנס את אמו ואחיו שעה שאביו היה עצור. מאוחר יותר הפסיק לעבוד נוכח שימוש בסמים. בעברו הרשעות רבות בעבירות רכוש, אלימות וסמים. עם זאת, החל מיום 19.04.15 הוא השתלב בטיפול במסגרת קהילת "אלפטאם" למטרת גמילה ושיקום מהתמכרותו ארוכת השנים לסמים. בחודש יולי 2015 הוא עלה לשלב ב' של תכנית הטיפול. ההתרשמות הייתה כי ניכר בנאשם רצון לשנות דפוסי התנהגות בעייתיים ועבריינים וכי הוא עומד בהצלחה בשינויים הנדרשים ממנו ומיישם אותם. תוצאות הבדיקות לימדו על ניקיונו מסמים. קצינת המבחן באה בהמלצה לאפשר לנאשם את המשך ההליך הטיפולי.

5. תסקיר נוסף שהוגש ביום 28.03.16 לימד כי הנאשם התקדם ועלה לשלב ג' בתכנית הטיפולית במסגרתה הוא השתלב בסביבה חיצונית והוא החל לעבוד באופן סדיר. בהמשך עזב את העבודה על רקע רצונו להימנע מבעיות עם אחד העובדים האחרים במקום. קצינת המבחן ציינה כי הנאשם מקבל אחריות אישית בכלל זה גם אחריות כלפי ילדיו וביטא תחושות אשמה ביחס לחוסר האחריות שהפגין כלפיהם במהלך השנים. בנסיבות אלו, שבה קצינת המבחן והמליצה על המשך ההליך הטיפולי.

6. תסקיר שהוגש ביום 14.07.16 לימד כי הנאשם השתלב בהוסטל לשיקום וטיפול בהתמכרות לאחר שסיים את ההליך הטיפולי בקהילת "אלפטאם". צוין כי הוא ממלא חלקו במשימות המוטלות עליו וכי הוא החל לעבוד באחת מרשתות השיווק תוך שהוא מגלה התמדה ומסירות. בדיקות הסמים העלו כי הוא נקי מסמים. נוכח שיתוף הפעולה, נתבקשה דחייה נוספת להמשך התהליך. בהמשך חלה נסיגת מה בתהליך והוא סיים את הטיפול בהוסטל בשל אי קבלת סמכות הצוות הטיפולי והחשש לשימוש בחומרים פסיכו אקטיביים, אך הוא נותר נקי מסמים והקפיד על המשך תפקוד תקין שכלל השתלבות בעבודה ובפרנסת משפחתו. בהמשך הוא שולב בטיפול של יחידת של"ם לטיפול במכורים נקיים ואסירים משוחררים.

7. תסקיר משלים שהוגש ביום 1.05.17 לימד כי הנאשם ממשיך להיות נקי מסמים מתמיד בטיפול. קצינת המבחן ציינה את התרשמותה כי הנאשם מתקדם בתהליך הטיפולי בצורה חיובית והביע רצון ומוטיבציה להמשכו. את עבירות התעבורה שביצע הסביר הנאשם על רקע ניהולו אורח חיים עברייני באותה תקופה. בשים לב לכל התהליך שעבר הנאשם ומשלא נפתחו לו תיקים פליליים מעבר להליכים אלו, ציינה קצינת המבחן, כי השתת עונש מאסר ולו בעבודות שירות, עלולה לקטוע את תהליך השיקום החיובי והמשמעותי שהנאשם עובר מזה זמן רב. על כן היא באה בהמלצה להארכת עונשי המאסר המותנים והשתת עונש של"צ לצד צו מבחן.

עבר פלילי

8. מגיליון הרישום הפלילי של הנאשם עלה כי באמתחתו 7 הרשעות בעבירות רבות בנייהן עבירות רכוש רבות כולל שוד מזוין, עבירות אלימות, עבירות סמים והחזקת נשק, אותן ביצע מאז היותו בן 16. הוא ישב מאחורי סורג ובריח תקופות ממושכות. כן תלוי ועומד כנגדו עונש מאסר על תנאי של 8 חודשי מאסר שהושתו עליו בת"פ 35868-05-12 בגין עבירת התפרצות ועונש מאסר על תנאי של 3 חודשי מאסר שהושת עליו בפ"ל 5291-12-11 בגין עבירה של נהיגה ללא רישיון.

9. להשלמת התמונה יצוין כי הנאשם היה עצור עד תום ההליכים במסגרת הליך זה למשך תקופה של כ-4 חודשים.

טיעוני הצדדים

10. בטיעונו לעונש עמד ב"כ המאשימה על חומרת מעשיו של הנאשם אשר פרץ לביתה של קשישה יחד עם אחר ובשובה לביתה בעודם בתוכו הם המשיכו במעשיהם במשך שעות, כשכל אותו זמן המתלוננת הייתה בוודאי אחוזת אימה. ברגיל, מתחם העונש ההולם בנסיבות אלו נע בין 15 ל-30 חודשי מאסר, ונוכח עברו הפלילי של הנאשם והעובדה כי ביצע את העבירות ביודעו כי תלויים ועומדים כנגדו מאסרים מותנים, היה ראוי להציב את עונשו ברף העליון במצטבר להפעלת המאסרים המותנים.

11. לצד זאת, הדגיש ב"כ המאשימה את העובדה כי הנאשם עבר תהליך טיפולי משמעותי ביותר כפי שפורט בהרחבה בתסקירי שירות המבחן, ויש אך לברך על כך. הנאשם עשה דרך ארוכה של למעלה משנתיים, שהגם שהיא ידעה עליות ומורדות, הוא הצליח להתמיד בכיוון הנכון. ב"כ המאשימה ציין כי בנסיבות אלו, לו ניתן היה שלא להשית על הנאשם מאסר בפועל, המאשימה הייתה עותרת לעונש שאינו כולל מאסר בפועל. דא עקא, שנוכח העובדה שהתנאי כולל עונש מאסר של 8 חודשים, תעתור המאשימה לעונש מאסר בן 8 חודשים שירוצה בחופף לעונשי המאסר המותנה שיופעלו, זאת לצד עונש מותנה ופיצוי למתלוננת וכן פסילה מלנהוג ופסילה על תנאי.

12. ב"כ הנאשם ציין בטיעונו, כי נוכח כבדת הדרך הארוכה שעבר הנאשם צודק וראוי ללכת לקראתו מעבר למה שהסכימה המאשימה ולא להשית עליו עונש מאסר, גם לא בעבודות שירות, שעלול להשיג לאחור את כל הצלחת ההליך הטיפולי והשיקומי שהנאשם עבר. לדבריו, נוכח העובדה כי גם המאשימה מסכימה כי מקרה זה ראוי לחריגה ממתחם העונש בשל שיקולי שיקומו של הנאשם והיא סבורה כי יש להשית על הנאשם מאסר של מספר חודשים בלבד, אין הצדקה להוריד לטמיון את כל ההצלחה של התהליך שהנאשם עבר בהצלחה. דווקא בגלל אחוזי הצלחה שאינם גבוהים בהליכים טיפוליים מעין אלו, יש להרים על נס מקרי הצלחה דוגמת מקרה זה ולבוא לקראת הנאשם באופן שיאפשר לו להמשיך בדרכו החדשה. הוא ביקש אפוא, לקבל את המלצת שירות המבחן, להאריך לנאשם את העונשים המותנים ולא להשית על הנאשם עונש מאסר, בכלל זה לא בעבודות שירות.

דין והכרעה

13. באשר לחומרת המעשים שביצע הנאשם, אין צורך להכביר מילים. עבירת ההתפרצות באה להגן הן על רכושו של אדם והן על בטחון ושלוות הנפגעים שעה שאדם זר נכנס לביתם-מבצרם. נסיבות מקרה זה חמורות יותר, נוכח העובדה כי הנאשם ביצע את העבירה בצוותא עם אחר, ויותר מזה היא העובדה כי הנאשם וחברו המשיכו במעשיהם גם לאחר שהקשישה בעלת הדירה שבה אליה, ושכאחד מהם צמוד לידה במשך שעות, כשחברו ממשיך לתור אחר רכוש. במעשי גניבה של קשישים יש פוטנציאל להסתבכות בעבירות חמורות בהרבה, ולא נותר אלא אך לנסות ולדמיין את האימה שאחזה במתלוננת כל אותן שעות.

14. גם עבירות התעבורה שהנאשם הורשע בהן הינן עבירות חמורות שיש בהן לפגוע פגיעה של ממש בביטחונן של הציבור ולסכן חיי אדם. אין צורך להכביר מילים על הסיכון הנשקף למשתמשים בדרכים - שלמות גופם וחיייהם, מהנוהג ברכב שעה שהוא מצוי תחת השפעת סמים משכרים, וגם את הנזק הכלכלי העלול להיגרם גם לציבור במקרה של תאונה כשהנהיגה ברכב אינה מבוטחת.

15. ברי כי לא ניתן להשלים עם מעשים מעין אלו, וברי כי ברגיל מתחם העונש ההולם במקרה זה בנסיבותיו, כולל עונש מאסר משמעותי של מספר חודשי מאסר לא מבוטלים שיכול להגיע עד 3 שנים, לצד עונש מותנה לעבירות הרכוש ומספר חודשי מאסר גם לעבירות התעבורה. בשים לב לעברו הפלילי של הנאשם ולמאסרים המותנים ברי הפעלה, הן בעבירת ההתפרצות והן בעבירת התעבורה של הנהיגה ללא רישיון נהיגה, הרי שדינו של הנאשם היה ראוי להיגזר ברף היותר גבוה של המתחם.

16. ואולם, אל מול כל זאת, עומדים נסיבותיו המיוחדות של הנאשם במקרה זה, אשר עבר תהליך טיפולי מרשים, ביחס למצבו עובר לכך, במשך תקופה ארוכה, ובהצלחה. כאמור, אין מחלוקת כי במקרה זה יש לתת את הדעת על השיקול של שיקום הנאשם, כמצוות סעיף 40ד' לחוק. אין מחלוקת בין הצדדים כי הנאשם עבר כברת דרך ארוכה מאוד והוא אינו מצוי במקום בו היה מצוי בעת ביצע את העבירות נשוא הליכים אלו, וכי במשך למעלה משנתיים חולל מהפך בחייו. גם ב"כ המאשימה בהגנותו הסכים כי במקרה זה לא זו בלבד שיש סיכוי שהנאשם ישתקם אלא שמתקיימת החלופה הראשונה שבסעיף 40ד' לחוק והיא שהנאשם השתקם בפועל. אמנם עוד דרך לא קצרה ולא פשוטה בפניו, ותמיד יעמדו בפניו ניסיונות חיי העבר בהם הורגל להתנהל משך שנים, ואולם כפי שעולה מתסקירי שירות המבחן אשר ליוו את הנאשם בדרכו הארוכה במשך השנתיים האחרונות - החל משהותו בקהילת "אלפטאם", שם עבר בהצלחה את שלושת השלבים, השתלב בסביבה חיצונית והחל לעבוד באופן סדיר, דרך השתלבותו בהוסטל לשיקום וטיפול בהתמכרות, ניקיונו מסמים במשך כל התקופה והשתלבותו ביחידת של"ם - הנאשם עבר שיקום ארוך, מרשים ומוצלח באופן ממשי, אשר בסופו של דבר החזיק מעמד גם בתקופות של נסיגה כלשהי במצבו של הנאשם, ובכל תקופה זו לא נפתחו תיקים פליליים כנגד הנאשם. יש לקוות, ובכלל זה אף לתמרץ את הנאשם ולסייע בידו, לדבוק בדרך זו. יש לזכור גם, כי תחילת דרך השיקום נבחרה על ידי הנאשם עצמו עוד בטרם מעצרו בהליכים אלו.

17. אציין עוד, כי חרף חומרת העבירות כפי שפורט לעיל, איני סבור כי הם באים בגדרי סעיף 40ד(2) הדין במעשה עבירה ומידת אשם בעלי חומרה יתרה. בסופו של דבר הנאשם וחברו לא פגעו בגופה של המתלוננת ולמעשה אף לא גנבו דבר. הפחד הנורא שמן הסתם היה חלקה של המתלוננת באותו פרק זמן בהם שהו בדירתה אינו מביא מקרה זה בגדרי הסעיף האמור. כך גם לא עבירות התעבורה בהן הורשע בהליך זה, מבלי להמעיט בחומרתן.

18. למעשה, המחלוקת בין הצדדים היא אך בשאלה, על מידת החריגה ממתחם העונש ההולם. המאשימה סבורה כאמור, כי יש להשית על הנאשם 8 חודשי מאסר הכוללים בחובם הן את עונשו בגין עבירות אלו והן את עונשי המאסר המותנה שקיימים כנגדו שירוצו בחופף. ב"כ הנאשם סבור כי יש ללכת עוד כברת דרך ולא לשלוח את הנאשם למאסר, אף לא בעבודות שירות, שכן בענישה שכזו, כפי שגם ציינה קצינת המבחן, יש חשש של ממש שכל הדרך שעשה הנאשם תושג לאחור.

דעתי כדעת ב"כ הנאשם.

19. אכן, ככלל מעשים דוגמת מעשיו של הנאשם דורשים ענישה של ממש שתהלום את חומרותם, אך במקרה זה יש לתת לשיקול השיקום משקל מכריע. הצלחת הליך השיקום הארוך שעבר הנאשם מצדיקה חריגה ממתחם העונש, הגם שכאמור המתחם הוא של מספר לא מבוטל של חודשי מאסר, ויש מקום להסתפק בענישה שאינה כוללת מאסר בפועל (השוו: ע"פ 911/14 פלונית נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 4.11.14); ע"פ 779/15 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 12.04.15); ת"פ (מחוזי-חי') 10455-06-14 מדינת ישראל נ' אלמנך (פורסם בנבו, 12.01.15)). בכלל זה, יש להאריך את המאסרים המותנים התלויים ועומדים כנגדו.

20. אציין גם, כי יש ממש בטענת הסנגור כי בפועל גם לפי עמדת המאשימה ירצה הנאשם עוד 4 חודשי מאסר בלבד נוכח העובדה כי היה נתון במעצר במשך 4 חודשים, אשר ככל הנראה יקוזזו מהעונש, גם זה שהמאשימה ביקשה להשית. בנסיבות אלו, השבת הנאשם אל בית הכלא, תפגע גם באינטרס הציבורי. בצער יש לומר, כי נוכח השנים הארוכות שהנאשם היה בין כותלי הכלא במשך חייו, ספק אם 4 חודשים נוספים יהיו בעלי משמעות של ממש לגביו, וודאי לא במישור ההרתעתי. לצד זאת, במידה וכליאתו לתקופה זו תביא לנסיגה של ממש בתהליך שעבר ותחזירו לעולם הפשע, מלבד ההפסד של הנאשם, הציבור כולו יינזק מכך. "מי שצלח שיקומו יועיל לחברה ולעצמו, ויחסוך לציבור נזקי עבירות להוצאות של מאסרים לעתיד" (דברי כב' המשנה לנשיאה השופט אליקים רובינשטיין בע"פ 3924/05 אלמנך צאגיה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 22.05.06)). התועלת החברתית אף היא מצדיקה אי שליחתו של הנאשם לכלא במקרה זה חרף חומרת מעשיו, אלא לאפשר לו הזדמנות אמיתית להמשיך במסלול החיים הישר והנכון שעליו עלה בשנים שחלפו מאז ביצוע העבירה (השוו: ע"פ 821/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 21 לפסק דינה של כב' השופטת דפנה ברק-ארז (פורסם בנבו, 19.07.16)).

21. בנסיבות אלו, גם עונש של מאסר בעבודות שירות, יהיה בו כדי להשיג לאחור את הליך השיקום באופן משמעותי, כפי שציינה קצינת המבחן, וזאת מאחר והעובדה כי הנאשם עובד ומפרנס את בני משפחתו מהווה נדבך משמעותי בדרכו החדשה.

22. אכן, תמיד קיים החשש שמא הנאשם ישוב לסורו, ומשתסור מעליו אימת הדין שהייתה פרוסה בכל מהלך השיקום שעבר, ניסיונות החיים שיעמדו בפניו יפתוהו לסגת אחור. כבר חכמים הורונו "אל תאמן בעצמך עד יום מותך" (משנה, אבות פרק ב, משנה ד). זהירות יתרה נדרשת ממי שזו הייתה דרכו משך שנים. ואולם, המזור לחשש זה הוא הן בהבהרה ברורה לנאשם כי אי עמידה בעונש שיושת עליו, בכלל זה ביצוע עבודות של"צ - אשר יבטאו את אחריותו של הנאשם כלפי הציבור נוכח מעשיו כלפיו בעבר - ועמידה בצו מבחן, עלולה להביא לעונש חמור אף מזה המבוקש עתה על ידי המאשימה, והן בקיומם של העונשים המותנים.

בשים לב לכלל האמור, אני משית על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 300 שעות של"צ שיבוצעו במשך שנתיים לפי תכנית שיכין שירות המבחן ויגיש לאישורו של בית המשפט.

- ב. אני מאריך את עונש המאסר המותנה של 8 חודשים שהושת על הנאשם בגזר הדין שניתן בת"פ 35868-05-12 באופן שהתנאי יעמוד לתקופה של שנתיים מהיום.
- ג. אני מאריך את עונש המאסר המותנה של 3 חודשים שהושת על הנאשם במסגרת גזר הדין בפ"ל 5291-12-11 באופן שהתנאי יעמוד לתקופה של שנתיים מהיום.
- ד. צו מבחן למשך שנתיים מהיום.
- ה. פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה למשך 24 חודשים. הפסילה תחל מהיום.
- ו. פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה למשך 24 חודשים במידה והנאשם יורשע באחת מהעבירות התעבורה בהן הורשע במשך שלוש שנים מהיום.
- המזכירות תעביר גזר דין זה לשירות המבחן.
- ערעור בזכות לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 יום מהיום.
- ניתן היום, כ"ו אייר תשע"ז, 22 מאי 2017, במעמד המתייצבים.